

В зв'язку з цим од 12 осіб плати не прийнято. Двом з них дано одстрочку, а 10 увільнено.

У Києві в Петербургу повернулася делегація від астранив, які клопоталися про додатковий прихід у політехнікум. Делегатації сказано, що про це мусить клопотатися правління політехнікума. Правління-ж здається не буде цього робити, бо придержується пояснення міністерства.

Як відомо, з політехнікума вийшло 10 професорів, але вже пів року пустують ті кафедри, які займали М. Тихвицький, А. В. Нецаєв, С. П. Тамошенко і К. Г. Шиндлер. Решта кафедр заміщено так: кафедру по зоології, замість Ю. Н. Вансера—заступив проф. томського університета Кащенко, що завгальному хліборобству замість А. В. Ключарова—екстер-ординарний проф. київськ. університета В. Калкунов, по прикладній механіці замість Д. П. Рувського—І. М. Гавицький, по органічній хімії замість Л. В. Писаржевського—прив.-доц. київськ. університету Добросердов, замість С. А. Іванова—В. П. Угнянцев і по кафедрі електротехніки замість Н. А. Артем'єва—викон. обов'язки проф. А. І. Круповський. Місце Демет'єва заступив проф. дніпровського політехнікума Чернобаев.

Курси для вчителів гімназій. Вчора в Імператорській Олександрівській гімназії одривалися курси для вчителів і вчительок гімназій.

Нещастя з діржаблем "Кієв". Київське повітряне товариство повідомляло телеграфу, що за 12 верстов од г. Остра, на Чернігівщині, згорів діржабль "Кієв". Пілот В. Ф. Андерс зостався живий. Про подробиці катастрофи ще нічого не відомо. 29 августа діржабль вилетів з Києва коло 5 годін дня. Піднявшись на висоту коло 1000 метрів, авіатор облетів кілька разів Луганівку і подався на Чернігівщину.

Діржабль "Кієв" збудовано два роки тому. Конструктором діржабля був Ф. В. Андерс, батько пілота. Діржабль був 36 1/2 метрів завдовжки, мав 7 метрів в діаметрі. Наповнювався водородом. Під назвою всієї годна довжиною 20 аршин. В центрі годноли стояв мотор на 60 кіловатних сил.

Арештний дім у Радомислі. У київську губ. земську управу надійшло повідомлення, що міністерство юстиції висить у рахунок 1913 р. коштів на будівлю арештного дому у Радомислі.

На залізниці. З сьогоднішнього дня на всіх лініях п.-в. залізничні дачні поїзди ходити вже не будуть.

Трамвай Київ—Дарниця. Трамвай Поділ—Слободка—Дарниця буде одкрито у кінець сентября. Рельси трамвайні від Слободки до Подола вже проложено. Немає рельсів тільки на участку дупальні і церкв Різдва.

На Дніпрі. В останні дні на Дніпрі помічається прабрукот води. Коло Могильова вода прабрала на 4 1/2 верш.

ВІСТІ З КРАЮ.

Діяльність земств.

Асіновка. Подтавське губернське земство одігувало 10,000 карб. на популярні брошури для шкіл та на три сепенді для учнів середніх шкіл.

Питомник. В-осени цього року при городі Винників, на Поділлі, земство заведе плодний питомник. В питомникові мають посадити в-осени 10,000 дятков груш та 20,000 яблук.

Доставка хліба. Кременчуцьке повітєве земство (на Полтавщині) погодилось з інтенданством 7-го армійського корпусу одеської военної округи про доставку 200,000 пуд. жита цьогорішнього врожаю по 95 коп.

Рядків ва 300, але все таки зневірився що до свого хисту й кітаче доносить жалібною скаргою на себе самого.

Я що славу розказав Не зумію й не беруся (!), А щоб її опісати— І подумати боюсь! Опісати й щоб хвацько, Треба розуму багачко: Хоть би й Ломоніс не вмер. То над славою такою Дово б рхувалась з собою, Доб до мізку він протер.

Така була перша й остання спроба в українському письменстві—озвастись на події 1812 року. Незугарна вона усіма сторонами, та як, кажуть, з пісні слова не викляещ, так і в історії факта.

З першого погляду важко, здається, арозуміти, як це так вийшло, що український народ, витворивши таку багатющу історичну поезію, цілком поминув такий, здавалось-б, великий ваги факт, як події 1812 року. Але це цілком натурально, та инакше й бути не могло.

Народ пам'ятає й оживається тільки на такі події, в яких він сам бере участь, які там чи иншим способом стали близькі йому й рідні. Погляньте, яким пиететом оточив він, напр., Хмельниччину і як довів до останніх днів пам'ять про таких ватажків, як Нецай, Кривоніс то-що. Во Хмельниччину він сам робив, бо він розумів того Нецай або піддавав йому своєї власної думки. З того-ж, що він забув зовсім про події далеко ближчі до нашого часу й нічим на них не озвався, одпріче одієні—двох та й то повичених пісень, видно стає справжню вагу події 1812 року для нашого народу: вони нічим його не зачепили. Це була далека для наших людей війна, про яку він не знав, якою не цікавився й якої, просто окажемо, не розумів. Близких інтересів його вона не зачіпала. Правда, на те-

ва пуд з доставкою. Доставка зерна земством може бути збільшена до 1 мільйона пудів. З 6-го декабря 1911 року по 20 юня 1912 р. Кременчуцьке земство постачало уже: 100,000 пуд. одеському озружному інтендантству; 80,000 пуд. армійському корпусові.

Кооперація.

Товариська крамниця в селі Тарасівці, ямпольського повіту, на Поділлі, за 1911 рік дала частого прибутку 621 карб. 70 коп.

Кредитові товариства. До 1-го априля 1912 року на Поділлі було 147 кредитових товариств, з них 61—кредитово-товариство та 86 позичково-ощадничих. По повітах товариства поділяються так: в Валтаському 17, Брацлавському 8, Віницькому 9, Гайсинському 15, Кам'янському 15, Летичівському 4, Липівському 9, Мегилівському 10, Ольгопольському 17, Проскурівському 16, Ушицькому 15 та Ямпольському 12. Число членів в 124 товариствах, які доставили в інспекцію по справам дрібного кредиту оботи, було 82,286 д. в кредитових товариствах та 51,841 душа в позичково-ощадничих товариствах. Кредитові товариства в 1911 році мали такі основні капітали: кредитові товариства 146,082 марб. і позичково-ощадничі 877,847 карб.; запасний капітал в кредитних товариствах 15,232 карб. і в позичково-ощадн. 120,563 карб.; внески т-в збільшились: в кредитових до 715,367 карб.; в позичково-ощадн. до 2,071,706 карб.; позички товариств: кредитових 248,503 карб., позичк.-ощ. 795,394 карб.

В 1911 році 45 товариств мали частого прибутку 89,923 марб. 19 коп. та 73 позичково-ощадничих товариств 140,246 карб. 5 кредитових та одво позичково-ощадничих товариств за 1911 рік мали втрат на 939 карб. 86 коп.

Нові сільсько-господарські товариства. В с. Дуковій, лубенського повіту, селянами, на чолі з своїм сільським панотцем, засновано сільсько-господарське товариство. Вступити й щорічну членську плату встановлено по 1 карб., а для довільних членів—10 карб.

Всякі звістки.

Телефон. Катеринославська биржа та банки—державний, петербургський, міжнародний, авосько-донецький, волзько-камський та-во взаємного кредиту телеграфу клопочуться перед міністром внутрішніх справ Макаровим про одкриття телефону Катеринослав—Москва.

Холмські справи. В той час, як проводили границю холмської губернії, було пропущено позад Тарноград, білгородського повіту, люблянської губернії, в якому живуть переважно православні, Холмські ділячі гадають клопотатися перед міністром внутрішніх справ про те, щоб внести особливий законопроект в Державну Думу про прилучення Тарнограда до холмської губернії.

Грабіжники. В оволицях м. Ялтшкова, на Поділлі, уже більш місяця, як з'явилися грабіжники. Ні в день, ні вночі неможливо спокійно прохити з містечка в город Ушицю та сусідні містечка. Коли селяне повертаються з ярмарків, грабіжники одкрито нападати на них і грабують. 21 августа грабіжники напали на 3 х євреїв. Двоє з них оддали гроші, а третій не хотів, і вони його вбили. Місцеві обивателі бачуться з грабіжниками та бояться їх вадати. Недавно одного грабіжника були арештували, витрували у нього револьвера, ківжала та злодійське приладдя. Його одвезли до пристава Р. в село Черемиси, звідки грабіжники і втіс.

Народний виділ бібліотек. В Луб-

нях в міській громадській бібліотеці засновано цілком окремих виділ книжок для народа. Цей "народний" виділ складається переважно з популярних книжок, поміж якими мають-ся й усі видання "Владодійного Петербурзького товариства". Що до ювони—то там нічого не знайдеш. Попки що цей виділ має до 1700 всяких книжок. Плата за читання—10 коп. на місяць, або 1 карб. на цілий рік.

Галичина.

(Од власного корреспондента).

Вибори до громадської ради (городська дума) в місті Драгобичі мають відбутися в часі від 2 до 8 вересня с. р. як і скрізь в східно-галицьких містах сиравами громадськими порядують поляки, хоч не вони складають в них більшість, а жиди, котрі скрізь і завше, йдуть за поляками, допомагають їм будувати Польщу на українській землі. В отарій раді мали українці всього 5 радних (гласних) і трох заступників, але хто зна чи будуть їх тепер мати. Хоч український елемент в Драгобичі (дрібне міщачство) досить числений, але видно так слабкий, що на виборах навіть не виступає самостійно. Організують виборчу секцію соціалісти і затаюючи до очіпки українських міщак, обіцяючи їм таке саме число мандатів, як і в попередній раді.

М. І. Філіпський.

(Некроль).

Телеграмою вже сповіщалося, що 19 авг. трагічно закінчилося життя одного з видатніших громадських діячів в Кам'янці—Модеста Івановича Філіпського. Родився М. І. 1856 р. Скінчивши гімназію в 1877 року вчителював він на селі, а в 1880 в Кам'янці. Через матеріальні нестатки мусів він 1901 р. перейти на службу в яєв. Однак і тут він не покидав зовсім своєї улюбленої праці: служачи в яєвці він разом з тим вчителював в дівочій гімназії п. Славутицької, а потім в комерційній школі п. Мазинга. 1910 року М. І. вибрано гласним в міську думу.

Людина лагідної вдачі, надзвичайно доброго серця, з широким кругозором, здобув він собі загальною пошану та любов не тільки серед своїх осуджувців, а і в широких колах громадянства, що знало його як видатного педагога, талчновитого лектора та порадника при всякій біді. Не належачи до жадної політичної партії і бувши по переконанням своїм щирим народником, М. І. не лишав жадного культурно-просвітнього заходу, щоб не допомогти своєму працю. Шевченко та Толстой були його улюбленими авторами і заповіти їх він намагався перевести в життя наскільки хватало йому сил та змоги. До якої б справи не ставав,—чи то в "родительських комітетах" при гімназії, чи при заснуванні дівочої гімназії п. Славутицької, де все властиво ним робилося, чи в міській думі, чи на службі—скрізь він перш за все дбав про інтереси бідних та покритих жидів. Літературно-вихованій і широкоосвіченій разом з тим був він дуже добрим промовцем і досить часто виступав з публічними лекціями та рефератами, як російською, так і українською мовою.

В кам'янецькій українській жатко брав також діяльну участь і мало яка сербозна справа обходилась без нього. Найбільше ж праці поклав коло "Провіста". За час її існування прочитав він в ній більше 20 лекцій та рефератів переважно про Шевченка та про значення рідної мови в школі та в культурнім житті. Проста, чиста мова, ясність думки, строга логичність висновків та надзвичайна щирість робили велике враження на слухачів, і як лектор, тшвився він особливою пошаною в різних колах громадянства. Одн з його рефератів, читаний ним на ювілейних Шевченкових святах в мушкеницькому домі, видруковано вид. "Днісер" під назвою "Шевченкове свято". Між иншим, де які визначні польські ділячі в Кам'янці, випросили у М. І. той реферат, переказали його на польську мову і обіцяли подати його до польських журналів, але тільки з їх заходів нічого не вийшло.

Имя М. І. одно з найпопулярніших серед постоунових кол громадства м. Кам'янця та учителів Поділлі.

В останні часи українці і вищі постоводії просили М. І. виставити свою кандидатуру до Держ. Думи. З початку він був згодний, але за кілька днів до смерті зрієся мотивуючи неводором та иншими незалежними від нього причинами.

На похорони його відійшло сила народу, на труну накладено більше 20 візків. Між ними від "Провіста" з намісом "Шарому синові, славному громадянському рідної землі,—Подільська Провіста". Віля "Провіста" похоронна процесія свинчалась: Відправлено було коротку літню. Трагічна смерть М. І. тяжка втрата для кам'янецького громадянства взагалі, а для українського—особливо.

Земля йому пером! Р. S. В де яких газетях з'явилась звістка будити до смерті М. І. сталаю через необережне поводження з ружинцею його сина. Це цілковита неправда. М. І. сам випадково зачепив ружинцю. Н. Г.

За кордоном.

Болгарський меморандум.

З Софії повідомляють, що болгарський уряд закінчує складання меморандуму для великих держав в справі подій в Македонії. В цьому меморандумі буде виставлено бажання Болгарії, задоволення яких забезпечить спокій на Балканах.

Редактований дуже одверто і навіть різко, цей документ значає дуже важке становище турецьких християн і доводить, що в Турції не може бути ніяких реформ без зовнішнього впливу.

Болгарія з свого боку радить дати автономію Македонії і Адрианопольському вилайєтові під контролем Європи, призначити в ці провинції генерал-губернаторів з християн і заснувати там військово-админістративні офіцери балканських держав. Коли ці реформи не буде проведено, Болгарія аніме з себе всяку відповідальність, бо вона не може більше йти наперекір волі народній.

Меморандум, який вважається в Болгарії за ультиматум, населення аустрліо з великим задоволенням.

В такому ж дусі написано й статтю в офіційній "Мир".

Про пропозицію графа Берхтольда "Мир" висловлюється негативно і вимагає од Європи більш радикального вирішення македонського питання, бо в иншому разі балканські народи мають вирішити його сами і тоді війна неминуча.

Про події в Персії.

В останньому числі берлінського "Local Anzeiger" надруковано велику телеграму з Тегерану, яка освітлює загальне становище політичних подій в Персії.

В Персії зібрались нові мхари.

Перед безсилним центральним урядом вирости нові небезпеки. В Тавризі, дякуючи присутності російського війська, лад ще підлегується, але Сафехтар все ще боється ужити в місто, поки там губернатором Самад-хан.

В Керманшахві численний гурток демократів, які ще недавно виступали проти принца Салара-уд-Доуле, одвернулись од уряду і вступили в спілку з прихильниками брата бувшого Салара-уд-Доуле, який з кожним днем має тепер все більше і більше прихильників.

Ватажок урядового війська Ферман-Ферма стоїть недалеко від Керманшаха, але боється вступити в бій з Саларом і послав що-дня телеграми в Тегеран, вимагаючи прислати йому грошей і людей, хоч і добре переконаний, що в уряді ні того, ні другого немає.

Начальник вагайців Сегам-Салтане стоїть в Іспгані. Його брат Селе-уд-Доуле, не діставши посади губернатора в Ширазі, виступає проти уряду.

Що ж до відомого начальника бахтарів Сарлар-Асада, то всі його бажання зводяться до того, щоб переконати уряд, що треба негайно скликати меджлис, вимагає, щоб регент Наср-Уль-Муль зрієся своєї посади і щоб було жито рішучих заходів проти бунтівників, погрожуючи в противному разі вийхати в Європу, коли не послухаються його порад. Можливо, таким чином, що бахтарів буде послано на південь. Уряд тим часом старється заспокоїти всіх лагіними порадями. Частина духовенства настоює, щоб повернувся в Персію регент.

Взагалі ж, становище знову загострюється. Коли б уряд,—закінчує германський журналіст,—примусило було послати бахтарів на південь, то це було б сигналом для нового повороту бувшого шаха в Персію.

Ярослав Врхлицький.

Цими днями помер чеський поет Еміль-Богусл Фрїда, який писав під псевдонімом—Ярослав Врхлицький. Він родився в 1853 році, вищу освіту дістав в Відні і переїхав в Італію на посаду гувернера; там він написав перші свої твори: "Рік на яєвці" (збірник поезій), драми—"Вікторія Колонна", "Пляріон", "Твардовський", "Бар-Кохба", і др. Чеська критика ставить Врхлицького поруч з покіяним Святополком Чехом, який стоїть на чолі нової чеської поезії. Форма творчості Врхлицького вважається класичною, чеський вірш доведено ним до найвищого ступня. Врхлицький брав також невелику діяльність в політичному житті Чехії і Моравії і був видатним журналістом.

Останні вісти.

(З газети на по телеграфу).

Височайший указ.

ПЕТЕРБУРГ. Імєняний Височайший указ правительствующому сенатові.

Указом Нашим, в 8-й день юня цього року, правительствующому сенатові даним, на підставі основних державних законів (свода закона т. І, ч. І, вид. 1906 р.), Ми звеліли роботу в Державній Думі припинити 9-го юня 1912 року до видання указа Нашого про призначення виборів в Державну Думу і часу скликання її в новому складі. Тепер, коли наступив строк роботи нові вибори в Державну Думу, коли скінчилися уповномочення членів Думи теперішнього складу, наказуємо: 1) Державну Думу третього созиву роспустити; 2) нові вибори в Державну Думу зробити, починаючи з 10 сентября цього року і 3) Державну Думу в новому складі скликати 15 юнобря цього 1912 року.

Правительствующий сенат не зоставить зробити для виконання цього потрібне розпоряження.

На оригіналі власною Його Імператорського Величества рукою підписано "НИКОЛАЙ".

В Москві, 29 августа 1912 року. Скріпав: предістатель ради міністрів, статс-секретарь В. Коконцов. Н. Г.

Справи преси. ПЕТЕРБУРГ. Наложено арешт на 104 число газети "Правда" за статтю "Прежде и теперь".

В Кременчуці праві гласні думи клопочуться перед губернатором про ааркрити газети "Придніпровський Голос" за шкідливий напрямок.

В Ростові-на-Дону посажено на два тижні під арешт редактора "Православного Края" Грєгор'єва.

Перший середній політехнікум.

ТОМСЬК. З 1 сентября в Томську починає функціонувати середній політехнікум з горним, комерційним і землемірним відділами. Курє завчання на кожному одділі двохрічний. Приймають в політехнікум осіб не молодших 16 років, що скінчили шість класів середньої школи. Особи, які скінчили політехнікум, мають право поступати у всі вищі спеціальні школи.

Всякі звістки.

ПЕТЕРБУРГ. Тоталізатор зробив за літо обороту до десяти мільйонів карб.

В Фінляндії виваб глибокий сніг. Міністерство внутрішніх справ в-осени висить в Думу проект реформи повітового управління. По проекту заводиться посада повітового начальника з широкими уповномоченнями.

Комісія дворянського в'яду підготувала всеросійський в'яд землевласників для організації безпартійного всеословного союзу землевласників. Англійська ескадра з чотирьох броненосців коло 15 сентября одвідає Ревель, де пробує два дні.

МОСКВА. Закрилась виставка преси. Виставку одвідували мало, і вона дала великий дефіцит.

НИКОЛАЙ. Випущено з тюрми під заставу 100,000 карб. одного з гербов розграт в кредитовому товаристві Грюцмаєра.

ЗА КОРДОНОМ.

В Турції.

КОСТЯНТИНОПОЛЬ. Великий в'язір Гаєв-Мухтар-паша сербозно хворий артеросклерозом.

Закриєся конгрес комітета "Еднанія і Поступ". Постановлено зробити комітет політичною партією. Вибрано раду з 21 члена під предідаєтвом єгипетського принца Саїд-Халіма-паші. Вибрано також бюро з 5 членів. В раду увійшли всі екс-міністри, між ними два християнина.

Військовий суд постановив посадити в тюрму за алярмістський статті в "Тавіні" екс-міністра Джавіда, що був одповідальним редактором газети, фактичного редактора Гусейна-Джахида і помішника редактора Орхана.

З Салоник повідомляють, що в Дар'язі на базарі вибухнула невелика машина. Убито 40 душ, поранено 80. Постраждали в більшості турки.

Література, наука, умілість і техніка.

— Вийшло число 7—8 "Української Живни". Зміст: Кь вопросу о культурном творчестве. С. В. Петляур. Воряба за української університет. Дра Е. Олександровича. Голос українських учителів. С. Черкасенка. О руском либерализм (Письмо в "Українську Живню"). В. Е. Жабовитського. Внї родної культури. (Голос крест'янина-українця). К. Сопляка. По поводу послїдней парламентской сессии. (Письмо из Галиции). Дм. Донцова. Вєзвездею аэзутавшейся. С. А. Ефремова. Изъ земской жизни на Украинѣ. (Рабочее объединение южных земств). В. С. Садовского. Изъ русской печати. О. Хоменка. Обзоръ украинской жизни. С. В. По поводу опровержения г. Щеголева. С. А. Ефремова. На украинѣ и вѣз ѣа. За два мѣсяца.—Новый трудъ по украинологїи. С. П.—ры.—Кажь расхищались гетманскія сокровища. П. П. С. обь украинском университетѣ.—Указатель литературы для изучения украинского языка. І. Панковича. Библиографія. І. Кульчицького о польско-українських отношениях.—Д. Донцова. Украинская драматическая литература. Ан. Василько.—М. Грушевский про украинскую мову і українську школу. Д. Д.—ко.—М. Лозинский. Духовенство и национальная культура. С. Е.—мова.—Павловский. Краткий биографический словарь. С. Е.—Студія з поля суспільних наук і статистики. В. Садовського.—Указатель статей, помещенныхъ въ "Русскомъ Богатствѣ". С. П.—ры.

Содержание украинских журналов. Книги, поступившія въ редакцію. Отвѣтъ читателямъ "Української Живни". Объявления.

— Вийшло 33—34 число часопису "Світ". Зміст: Передовиця. М. М.—ський. Галерея сучасних діячів наших: п. Ольга Косач (Олена Пчілка). Відповіді на лист д. С. Р.—жа, уміщений в ч. 23, дд. В. А., Олексі Гайдамаки, Хв. Дем'яненки, Миколи Вуля, Офі, Леоніда К. З нашого життя. З Галичини. З поля літератури й науки. Анкета про вегетаріан. Книжки, надіслані до редакції. Листування редакції, Фельєтон: повісті Т. Кантатуєна в перекладі Ф. Петрушенка; К. Бач-Лубенський—Шуаг. С. С.—к Місячна ніч.

Театр і музика.

— Бенефіс артиста М. Вільшанського. Велику честь робить д. Вільшанському вибру ним п'єси для свого бенефісу. "Сава Чалий" Карпенка-Карого два

майже всім виконавцям багато простору для художньої творчості. І коли д. Вільшанський дає гарну постановку Потоцького в своєму виконанні, то д. Садовський в ролі Сави Чалого просто захоплює чудовою грою. Барвіста і захоплююча гра в д. Мар'яненка (Гнат). Одмічаємо надзвичайно гарну і широкую гру д. Маринича; цей молодий артист взагалі виявив себе в багатьох дрібних ролях злібним таловитим артистом і засмугує за свою завше добре продуману і старанну гру повної уваги у режисури Тон в д. Маринича завше певний і вирваний для глядача; це особливо свідчить про талант артиста.

— „Стопни общества“. Сезон в соловцькому театрі одкриває дуже гарною п'єсою Г. Ібсена—„Стопни общества“. Сила в п'єсі підобрано гарно і спектакль пройшов з великим художнім успіхом. В д. Радина, як звичайно, роля (Карстена Верніка) одлюфювана до найтонших рис, гра барвіста, могутня. Стильно і яскраво грає д-ка Коллен ролю Лони Гессель, хоч в деяких місцях артистка ще не взовсім розвиробила намичений план і непевна в собі, але це дрібні хибки, які тають в цілому захоплюючому. Взагалі, д-ка Коллен зробила великий крок вперед і цілком заслугове режисура одвела її перше місце в Ібсеновській п'єсі. Чудовий Гільмар Теннесен д. Кузнецов; поворот цього прекрасного артиста на соловцьку сцену можна тільки вітати. Гарні нові артистки в трупі д-ка Потежина (Бетті) і Рудина (Олаф). Сильно і стильно грає д. Волохоский в ролі магістра Богослова. Колоритна постать Югана Теннесен в виконанні д. Словнов. Виділяється ще д. Петров в ролі управляючого Крапа і д. Степанов в ролі Ауне Режисюрорка постановка д. Красова старанна і видержана в „Ібсеновському стилі“. Великого хотілось би від постановки масових сцен і вражого догляду за гримом артистів, що виходять в масових сценах. Декоративна художника І. Д. Колмійцева виконала дуже гарно.

Взагалі, спектакль був справді художній і залашав приємне враження. Театр був повнісенський. Артистів вітала тепло, сердешно.

— Український театр. Сьогодні трупя М. К. Садовського одкриває зимовий сезон в городському народному театрі; вде „Наташка Полтава“ з участю д. Садовського в ролі Виборого Макогоненка і вод. „По ревизії“.

— Городський театр. Завтра одкривається сезон оперою „Жизнь за царя“. Суєвнина сьвіне відомий Київу артист д. Цесевич, партію Вані д. Драгомірельца (скінчила школу М. В. Лисенка), партію Антоніди нова артистка д-ка Нестеренко, Сабіліна теж новий артист д. Мочаров.

— Театр „Соловцов“. Сьогодні вде п'єса Анрі Кюстемекера „Больше чьмь прощень“ і „Юбилей“, А. Чехова.

В справі фонду Імени Карпенка-Карого.

(Лист до редакції).

Славновісний артист П. К. Свєдоговський своїм листом, надрукованим в № 168 „Ради“, звертається до полтавських земляків, щоб поділилися вони звистку про те, яка доля спіткала фонд імені письменника Ів. К. Карпенка-Карого, який заснувався був п'ять років назад в Полтаві, на видачу премій за кращі драматичні твори на українській мові.

Радо вітаю заклик вш. П. К.—ча і охоче поділяюсь усем тим, що відомо мені по цій справі.

Спектакль, про який згадує в своєму листі П. К., одбувся в Полтаві 19 вересня 1907 р. і дав прибутку 311 р. 90 к., половина котрого пішла на вечорові реходи трупі, а друга половина, себ-то 155 р. 95 к., була доручена Сакс—м повіному тепер М. А. Дмитріяну. Окрім того, після спектакля полтавські земляки вкупі в д. Сакс—м і худ. С. Васильківським зійшлися у двор. клубові на бесіду і тут додали свої жертви на туж саму ціль. Як мені відомо, внесено було жертв 160 карб. готівкою та худ. В—кий надіслав з Х—ва—32 карб., а всього склалось тоді грошей у фонд імени К. Карого 347 карб. 95 коп. Із цих грошей 50 карб. (моя жертва 25 карб. та 25 карб. жертва бувшого тоді городського голови) були увесь час за моїх рукав і до цього часу наросло на них прод. трохи не 10 рублів. Що ж до остатніх 297 р. 95 к., то вони восталися у докійного М. А. Дмитріяна і певні відомости про них подасть напевне шановна Г. Т.—на, вдова покійного Дмитріяна.

До цього треба додати, що полтавці давно бажали й бажать, щоб зібрані гроші були доручені якій-небудь поважній громадській інституції, котра сналаба б статут фонду імени К. Карого і довела б справу до призначеної мети. Скільки років назад ми обертались з цим до київської „Провісти“ і до „СПВ. Благотв. Об-ва іед. общепол. київськ“, але „Провіста“ неабаром ськазаво, а „Благотв. Об-во“ одмовилось тим, що справа наша не підходить до їхнього статуту.

Г. Марквич.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів).

МИРГОРОД (на Полтавщині). Порядки в місцевій гімназії. Приватна гімназія в Миргороді одкрита ще в 1908 році Ш—ном, який і був в ній за директором. Але потім від нього було внято за якусь провину владу директора. Тоді він передав цю гімназію в розпорядження земства, бо коли він одкривав гімназію, то ввійшов з згоду з земством, щоб воно поставило помешкання і тоді, коли забачається директорові, привало гімназію. За часів панування цього директора учні не знали прикрих відносин до себе. Не завнали вони візків природестей і за директора Р—ного, який правда був ворог українства, не чувств в одного учня навіть на концерт, де виконувалось декілько українських номерів співу, але все таки до учнів сьхавивсь гарно, робив їм всякі полегкості, що торкається матеріального боку, бо більшість учнів—біднота. Але і цього директора перевели, і інші залунали по гімназії слова. Хоч правда, ще директора немає, але дивлячись, як порядкує тепер інспектор, сподіватись добра нічого. Начать хоча б з того, що не вьстай він прихвять виконувать владу інспектора, як почав сьдодать учнів у карцер. Учні повбірались держати переєкзаменовки, тримати духом, щоб не провалиться, а тут за тоби—посидь ще в карцері, а тоді їди на екзамєн. Сьдодать в карцер тільки за те, що не постриглись під третій номер, або що роботи не були почищені. Сидять біди учні годни по три, а іншим доводиться сидіти і 12. Земство ж не знає, що в II гімназії буде такий п. інспектор і, як ставило гімназію, не відвело кімнати під карцер, через що учням приходиться відбувать кару в класі, а як вимуватись вабереться багато, то їх засажують у залі. Та цього здалось п. інспекторові мало. Він почав штрафувать учнів. Один раз 18 августа зайшов він у третій клас і заставив показувать ученицькі білети. У багатьох не було їх при собі. Тоді п. інспектор поштрафував кожного учня, в якого не було білета, по 1 карб. Такі прийоми виховування и інспектор мабуть признав за найкращі будучи воспитателем у дворянській гімназії у Полтаві. А учні місцевої гімназії дуже жалкують, що від них перевели попереднього директора.

БЕРДЯНСЬК (на Таврії). „Малоросія“. Весь літній сезон цього року в тутешньому літньому театрі грало т-во „малоросійськєх“ артистів під орудою д. Яворського. Йшов репертуар звичайних „малоросійськєх“ труп, шьсєси Манька, Суходольського, Колесниченка і деякі Крєвчинського та Карпенка-Карого. Пройшли: „Грих і кара“, „Помета“, „Хмара“, „Щепаєне коханья“, „Майська ніч“, „Маруся Богусловка“, „Запорожець за Дунаєм“, „Суєта“, „Наречена“, „Юрко Довбня“, „Вампир“ і инш., а в кінці було поставлено оперетку „Гейша“. Артисти української мови не аняють і по українському говорять тільки на сцені. Всі пьєси йшли з хором, 4 парами танцюристів і костюмами „по рисункам“ проф Іварницького (чи не Яворницького?). Великого успіху трупя не мала.

Листування редакції.

Д-ві Я. Яблоновському. Була надія, що можна буде справу довести до кінця, але при сучасних обставинах ця надія одпадає. Справа стоїть.

Катеринослав, д. Стасюкові. Коли трохи більше запропоновано Вам розміру, то присилаєть.

Справочний одді.

Календарні відомості. Субота, 1-го Сентября.
+ Пр. Симеона стовпн. і матері його Марфи, Ермогена.
Ск. сон. 5 г. 32 хв., зах. сон. 6 г. 20 хв.

Параходи Товариств:

- „Общество Пароходства по Дніпру и его притокам“ і „2-е Пароходное Общество по Дніпру и его притокам“.
- Удержує поштово-пасажиірські рейси по оцим воляним шляхам:
- 1) По Київю-Катеринославському два рази на день: з Київя 8 1/2 г. р. і 5 г. дня. Катеринославу 5 г. р. і 5 г. дня.
 - 2) По Київю-Ржищевському що-дня: з Київя в 2 г. дня. Ржищева в 10 г. веч.
 - 3) По Київю-Гомельському що-дня: з Київя в 1 г. дня. Гомеля в 1 1/2 г. дня.
 - 4) По Київю-Чернігівському що-дня: з Київя 12 1/2 г. д. і 15 г. дня. Чернігова 3 г. дня і 7 г. веч.
 - 5) По Київю-Пинському що-дня: з Київя в 9 1/2 г. ранку. Пинська в 9 г. ранку.
 - 6) По Київю-Чернобыльському що-дня: з Київя в 6 г. веч. Чернобыля в 8 г. ранку.
 - 7) По Київю-Могильовському: з Київя—по неділях, понеділах, середах і п'ятницях в 2 г. дня.

- 8) з Могильова—по неділях, вівторках, четвергах і суботах в 7 г. ранку. Прим.: в Лоеві пересадка на другий пароход.
- 9) З Київя що-дня в 11 г. ран. „Лосва“ в 7 г. веч.
- 10) По Могильово-Оршанському) що-дня.
- 11) По Гомелью-Вітковському) По лачній лінії Київ-Плутья що-дня: з Київя в 4 г. дя. Плутья в 6 г. ран.

Роспис ходу поїздів
(з 18-го квітня 1912 р.)

ПІВДЕННО-ЗАХІДНА ЗАЛІЗНИЦЯ.	№ ПОЇЗУ	Одходять в Київя.	Прибувають до Київя
Кур'єр. I, II кз. Одеса, Унгені, Рені . . .	1	9 веч.	29. 31 ран.
Кур'єр. I, II кз. Капатин, Брест, Варшава, Капіш, Відов	97	10 веч.	10. 15 р.
Кур'єр. I, II, III кз. Сарни, Вішня, Рига, Петербург	119	30 ран.	129. 10 веч.
Почт. I, III кз. Біла Церква, Капатин, Житомир, Одеса, Гравно, Візосток, Унгені, Рені	3	9 ран.	49. 23 веч.
Почт. I, II, III кз. Фастів, Знаменка, Євпаторград, Верхівцєво, Катеринослав	17	11. 30 в.	187. 50 ран.
Почт. I, II, III кз. Сарни, Ковель, Варшава, Лас. I, II, III кз. Одеса, Умань, Новосєвци, Унгені, Рені	5	12 25 в.	66. 15 ран.
Лас. I, II, III кз. Капатин, Гравно, Брест, Варшава, Житомир, Шваб. I, II, III кз. Знаменка, Євпаторград, Миколаїв, Катеринослав, Ростов н.д.	13	1. 00 в.	146. 27 ран.
Шваб. I, II, III кз. Фастів, Капатин, Умань, Одеса, Ростов н.д.	15	10. 50 р.	166. 27 веч.
Лас. I, II, III кз. Фастів, Біла Церква, Ольшаниця	27	5. 25 дня.	—
Лас. I, II, III кз. Знаменка, Пятихатка, Катеринослав, Євпаторград, Миколаїв, Євпаторград	19	7. 20 веч.	20. 10. 00 р.
Лас. I, II, III кз. Капатин, Житомир, Ковель, Радивилів, Відов	29	7. 50 веч.	309. 12 ран.
Лас. I, II, III кз. Одеса, Волочеськ, Унгені, Відов, Турні	7	9. 35 веч.	8. 8. 48 ран.
Лас. I, II, III кз. Сарни, Ковель, Варшава, Одеса	5	11. 55 в.	67. 28 ран.
Лас. I, IV кз. Фастів, Знаменка, Капатин, Одеса	31	9. 55 веч.	32. 12. 20 д.
Знамен. IV кз. Сарни, Ковель, Варшава	31	10. 45 в.	327. 18 ран.
Служ. II, III кз., до Фастова	35	3. 35 дня.	—
Служ. II, III кз. до Фастова	37	4. 40 дня.	—
Дачн. II, III кз. ол Фастова	—	—	74. 11. 05 р.
Служ. II, III кз. до Теретива	45	4. 25 дня.	409. 40 ран.
Дачн. II, III кз. до Теретива	43	11. 15 р.	447. 32 веч.
Служ. III кз. до Бородянки	39	5. 13 дня.	345. 58 ран.
Служ. II, III кз. до Бородянки	33	3. 10 дня.	368. 03 ран.
Дачн. II, III кз. до Бородянки	47	8. 35 веч.	42. 12. 33 дня
МОСН.-НИВ.-ВОРОН. ЗАЛІЗН.			
Шваб. I, II, III кз. Брянськ, Харьков, Москва, Калуга	2	12. 30 д.	1. 5. 00 д.
Лас. I, II, III кз. Бахмач, Колодотп, Навля, Бриньов, Москва, Калуга	4	12. 10 п.	3. 5. 40 в.
Лас. I, II, III кз. Бахмач, Колодотп, Артакво, Курськ, Вороніж	12	7. 00 веч.	11. 9. 80 р.
Лас. I, II, III кз. Бахмач, Колодотп, Артакво, Курськ, Вороніж	14	10. 45 в.	13. 7. 00 р.
Лас. I, II, III кз. Бахмач, Ворожба, Курськ	16	1. 00 дня.	104. 15 л.
Лас. I, II, III кз. Бахмач, Ворожба, Жакошич, Петербург	18	7. 30 в.	17. 10. 35 р.
Шваб. I, II, III кз. Полтава, Харьков	2	6. 00 в.	1. 11. 35 р.
Лас. I, II, III кз. Полтава	4	11. 15 в.	3. 6. 30 р.
Тов.-пас. I, II, III кз. Полтава, Владикавказ	6	8. 00 р.	11. 11. 13 в.

Редактор В. Яновський.
Видавець Є. Чикаленко.

ОПОВІСТКИ.

КВАТИРИ

Готель „Україна“ ввійде в найближчим часом в дію в найближчій НАТИ по міс. і нахобу, недорого. Бульв-Куур, 34

ВСЯЯКІ

ВОДЕСІ

У МИРГОРОДІ

купувати в роздріб „Раду“ по такій сьмії ціні як і в Київській конторі газети можна в паперовій крамниці „ПРОГРЕСЬ“ в М. А. ТОЛЧИНСЬКОГО.

Фабричний склад хліборобських машин та знаряддя

А. Прокупец

М. Київ, коло пасажиірського вокзалу по Безаківській № 31.

Радить з складу славєтні: сїяльні оріг. ФР. МЕЛІХАРА розкідні сист. ВЕСТФАЛІ. МОЛОТІЛНИ, ПРИВОДИ, ВІЯЛКИ, ТЕРКИ ДЛЯ КЛЄВЕРУ ручні, віяні, воздухоочистительні—кращі вивпр. марок. СЕПАРАТОРИ, ЗМІЙНИ, СОЛОМОРІЗНИ, ТЕРЕЗИ, ПЛУГИ І КУЛЬТІВАТОРИ. НАСТОВІ ДВИГУНИ шведського заводу „ФЕНИКС“, жорна, постави, проросурши, жаровні та маслобійні преса з поркукою і по дуже помирноліяні цінам.

Приймається передплата на 1912 р. на

ЗАПИСКИ

наукового товариства імени Шевченка

НАУКОВУ ЧАСОПИСЬ

присвячену передовієм українській історії, філології й етнографії, що виходить у Львові що два місяці під редакцією Мих. ГРУШЕВСЬКОГО. (XX рік видання).

Журнал сей крім розвідок, заміток і матеріалів по українському-історії староруської, литовсько-польської й нової доби, історії, етнографії, язьку та иншим близьким областям наук, подає широку веденію переглад наукової літератури, яка дотикається просто або посєрєдно вказаних вище дисциплін—окремних публікацій і вичьєх періодичних (коло 200 наукових часописів в перегладі), в які критичних оцінок або рефератів.

Передплату для Росії 6 руб. на рік (посадної книжки по 1 р. 50 к.) приймає книгарня „Літературно-Наукового Вістника“ в Київі (В. Володимирська № 25).

В справі обміну авертати на адресу: Львів, вул. Сувійського 17. Наукове товариство імени ШЕВЧЕНКА. 0-116-4

ХЛІВОРОВСЬКЕ ВИД-ВО

„РІДЛЯ“ Київ, Тургенівська, 9. **Вже вийшов**

ХЛІВОРОВСЬКИЙ ПОРАДНИК-КАЛЕНДАРЬ „Рідля“ на 1913-й рік. В календарі 200 стор. з статті Є. Чикаленка, П. Нестеренка, А. Терляченка, С. Рожька, К. Михайлюка, А. Сидьєна і ин. спеціалістів. Багато мал. Всі статті написані докладно, популярно. ЦІНА КАЛЕНДАРЯ—20 КОП., з редакції „Рідля“ висилається за 25 коп. (Можна почтов. марками). Передплатникам часопису „РІДЛЯ“ (на 3-й рік) розсилається дурно в Нюбрі місяці. Більше 20 прим. пересилається коштом вид-ва. 0.349-0

Приймається передплата на тижневу радикальну, політичну часопись

Громадський Голос.

Виходить що-сєреди.

Передплата на рік для Російської України 3 карб., на 1/2 року 1 1/2 карб. Адреса: Галичина, Львів, вул. Кошєрника ч. 16. Lemberg Oesterreich.

Приймається передплата на друге півріччя 1912 року на українську газету

„РАДА“

РІК ВИДАННЯ СЬОМИЙ.

Газета політична, економична і літературна виходить у Київі що-дня опрч понеділків і днів після великих свят. „Рада“ має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає огляди життя політичного, громадського, економичного на Україні, в Росії і за-кордоном; друкує фельєтони, а також статті критичні і твори красеного письменства. До СПІВРОТНИЦТВА в „РАДІ“ запрошено визначніші літературні і наукові сили. „Рада“ має ВЛАСНИХ кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Європи, в Лондоні, в Парижі, в Ржмі, в Мюнхєні, у Відні, в Празі, в Оєрфі, у Львові, в Чернівцях і в усіх визначніших містах України по цєй і по той бік кордону.

Ціна „РАДИ“ з артистикою і пересилокою в Росії:

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	0.5.

Передплату на рік можна виплачувать частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб., і на 1 апр. 3 карб.; в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 марта 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. що місяця впродовж першого півріччя.

Пробні №№—безплатно.

Всім передплатникам, що виплатять ЦЕ ШІСТЬ РУБЛІВ буде вислано

„Словник української мови“

Зібраний редакцією журн. „Кієвская Старина“, премірований Рос. Акад. Наук і виданий під редакцією і з доповненнями Б. ГРИНЧЕНКА, в 4-х великих томах. В книгарнях словник цей продається по 8 карб., без пересилки.

ЗМІНА АДРЕСИ—30 к., артистам і учням всіх шкіл—БЕЗПЛАТНО. Адреса редакції і головної контори: у Київі, Воляка-Підвальна вул. д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.

Передплату на „Раду“ на таких-же самих умовах, що і в конторі, приймається: у Київі: 1) в Українській книгарні, Воззав'язька 8, 2) в Книгарні „Д.-Н. В.“ В. Володимирська 25, 3) в Книгарні Червоногосподарської, Фундулєвська, 14) в крамниці „Час“, В. Володим. 53, у Варшаві в Гр. Стєпурі; в Одєсі в крамниці Липишєвська і в україн. книгарні „Діло“, Преображенська ргд Ісаєвської, 11; в Катеринославі—Книгарня Лоаньської, Проспєкт; в Мєлїтополі—Мєлїтовова, д. 6. Єссєна у д. Завізняк; в Полтаві—Книгарня Марьєвська, Бульвар Богдєвського, в Петербурі—Книгарня Волф; в Харькові—Українська Книгарня, Рибва, 25.

Редактор В. Яновський. Видавець Є. Чикаленко.